

Rahaselän tuulivoimahanke

Selvitys poronhoidon
nykytilasta Isosydänmaan
paliskunnassa
(tammikuu 2026)

14.1.2026

Sisällysluettelo

1	Selvityksen tarkoitus ja lähtötiedot	3
2	Poronhoito Isosydänmaan paliskunnassa	5
2.1	Paliskunnan sijainti, osakkaat ja poromäärät	5
2.2	Poronhoito tuotantoalueen ympäristössä	10
2.2.1	Laidunkierto ja laidunalueet tuotantoalueen ympäristössä	10
2.2.2	Aidat ja kiinteät rakenteet tuotantoalueen ympäristössä	18
2.3	Poronhoito sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä	22
2.3.1	Laidunalueet sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä	22
2.3.2	Aidat ja kiinteät rakenteet sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä	23
3	Paliskunnan kokemukset tuulivoimahankkeista ja voimajohtoista	26
3.1	Tuulivoimaloiden vaikutus poronhoitoon	26
3.2	Voimajohtojen vaikutus poronhoitoon	26
4	Yhteisvaikutukset: tuulivoima-, aurinkovoima- ja kaivoshankkeet Isosydänmaan paliskunnan alueella (tilanne 11/2025)	27
5	Lähteet	29

Liitteet

Liite 1	Porojen kevät- ja kesälaitumet Isosydänmaan paliskunnan alueella
Liite 2	Porojen syys- ja talvilaitumet Isosydänmaan paliskunnan alueella

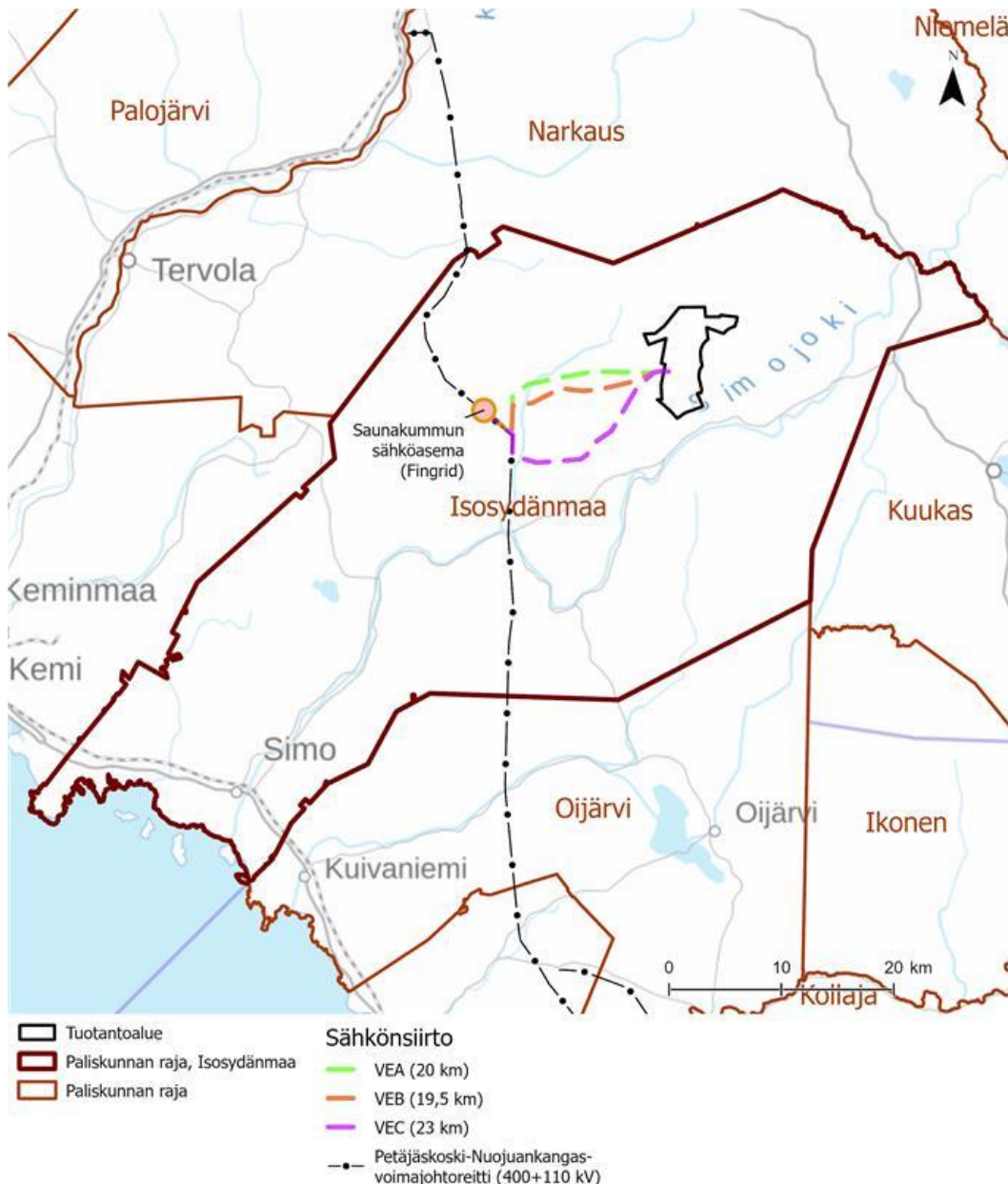

14.1.2026

Selvitys poronhoidon nykytilasta Isosydänmaan paliskunnassa

1 Selvityksen tarkoitus ja lähtötiedot

Tämä selvitys on laadittu VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy:n suunnitteleman Rahaselän tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä varten. Rahaselän hanketta suunnitellaan Isosydänmaan paliskunnan alueelle (Kuva 1-1).

Kuva 1-1. Hankkeen sijainti suhteessa Isosydänmaan paliskuntaan ja sen naapuripaliskuntiin. Paliskuntien rajat: Paliskuntain yhdistys 6/2024.

14.1.2026

Selvitykseen on koottu kuvaus poronhoidon nykytilasta Isosydänmaan paliskunnassa. Selvityksessä on keskitytty erityisesti poronhoitoon hankealueella ja sen ympäristössä. Hankealueella tarkoitetaan tuulivoiman tuotantoaluetta ja sähkönsiirron vaihtoehtoja. Selvityksen on tehnyt Sitowise Oy:n vanhempi ympäristöasiantuntija Tiina Juntunen (YTM, HTM), jolla on noin 2,5 vuoden kokemus poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista tuulivoimahankkeissa.

Nykytilan kuvausta käytettiin vertailukohtana, kun YVA-menettelyn aikana arvioitiin, millaisia vaikutuksia Rahaselän hankkeella voi olla poronhoidolle. Vaikutusten arviointi on julkaistu Rahaselän hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa.

Kuvaus poronhoidon nykytilasta pohjautuu seuraaviin lähteisiin (ks. luku 0):

- Paliskunnan edustajien haastattelut Korpelan erotusaidalla 31.10.2024, Alaniemen kylän toimitalossa 13.8.2025 ja poronhoitolain 53 §:n mukaisessa neuvottelussa 9.12.2025.
- Puhelinkeskustelut paliskunnan poroisännän kanssa YVA-menettelyn aikana 2024–2026
- Viiden Rahaselän ympäristössä toimivan poronomistajan porojen GPS-pantojen paikannustiedot. Aineiston tarkempi kuvaus on esitetty YVA-selostuksen luvussa 25.
- Paliskuntain yhdistyksen julkaisut
- Paikkatietoaineistot

Paliskunnan edustajat saivat luonnoksen selvityksestä luettavakseen ja kommentoitavakseen ensimmäisen kerran 8.8.2025. Tämän jälkeen selvitystä täydennettiin 13.8.2025 järjestetyssä neuvottelussa kerrottujen tietojen perusteella. Täydennetty selvitys toimitettiin paliskunnan luettavaksi, 1.12.2025 ja siitä keskusteltiin poronhoitolain mukaisessa neuvottelussa 9.12.2025. Neuvottelun jälkeen nykytilan kuvaukseen tehtiin tarvittavat korjaukset ja valmis selvitys toimitettiin paliskunnalle ja muille neuvotteluun osallistuneille nähtäväksi 14.1.2026.

14.1.2026

2 Poronhoito Isosydänmaan paliskunnassa

2.1 Paliskunnan sijainti, osakkaat ja poromäärät

Isosydänmaan paliskunta sijaitsee Lounais-Lapissa, Simon, Ranuan ja Tervolan kuntien alueella. Paliskunta kuuluu Itäkemijoen merkkipiiriin (Paliskuntain yhdistys 2025). Paliskunta ei sijaitse poronhoitolain (848/1990) 2.2 §:ssa tarkoitettulla erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella.

Paliskunnan ja sen naapuripaliskuntien rajoilla ei ole esteaitoja. Isosydänmaan paliskunnan poroisännän (31.10.2024) mukaan porot liikkuvat yli paliskuntarajojen ja naapuripaliskuntien kanssa tehdään yhteistyötä. Naapuripaliskunnista lähimpänä hankealuetta sijaitsee Narkauksen paliskunta, noin 10 kilometriä tuulivoiman tuotantoalueen rajasta pohjoiseen (Kuva 1-1).

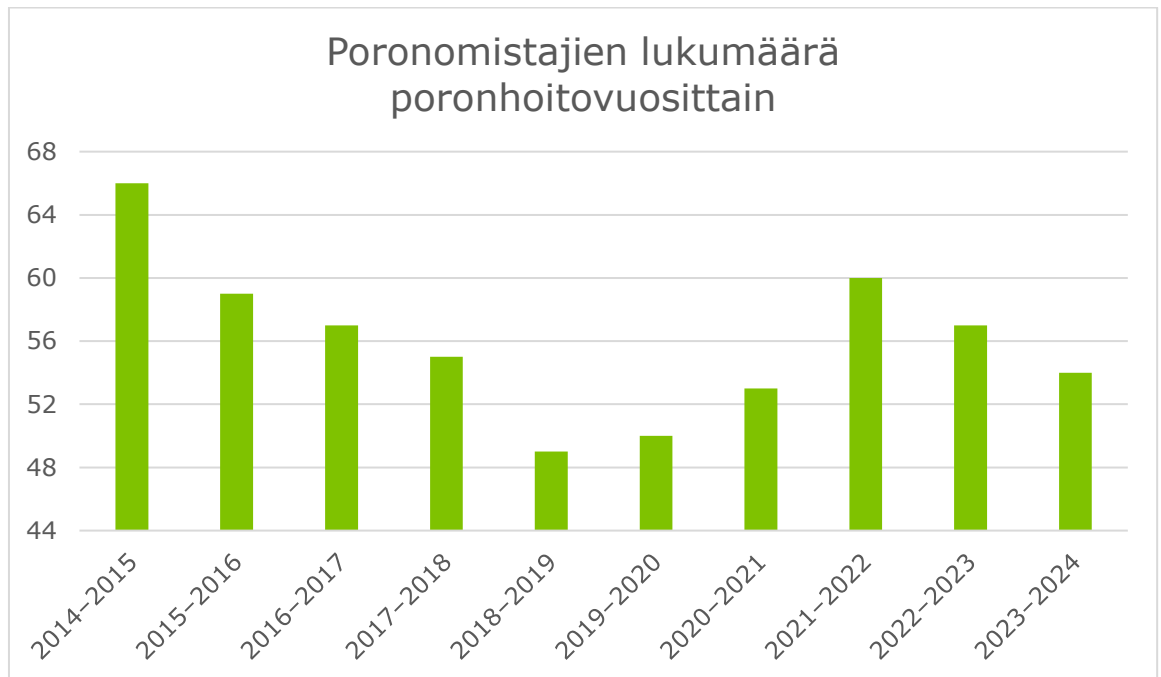
Isosydänmaan paliskunnan pinta-ala on 2 268,2 km². Verrattaessa muihin Suomen 54 paliskuntaan, se on kooltaan keskikokoinen paliskunta. Paliskunnan eteläisimmät osat sijaitsevat Perämeren rannalla ja itäisimmät ja pohjoisimmat alueet noin 80 kilometrin päässä Ranualla. Paliskunnan maapinta-alasta 46,3 prosenttia on valtion omistuksessa ja 53,7 prosenttia kuuluu muille maanomistajille (Paliskuntain yhdistys 2025a). Paliskunnan alueella sijaitsee Runkauksen luonnonpuisto sekä muutamia Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita.

Paliskunnan alueella merkittävin asutuskeskittymä on Simon asemakylä. Lisäksi paliskunnan alueella on lukuisia pikkukylä ja asutus on varsin maatalousvaltaista (Paliskuntain yhdistys 2025a). Simon asemakylä ja junaradan länsipuoliset osat on merkitty Poronhoidon paikkatiedot -aineistoon alueena, jolla asutus rajoittaa poronhoitoa. Karttatarkastelun perusteella paliskunnan alueella sijaitsevat viljelysalueet ovat keskittyneet vesistöjen äärelle, erityisesti Perämeren rantaan ja Simojoen varrelle.

Poronhoitovuonna 2023–2024 paliskuntaan kuului 54 poronomistajaa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana poronomistajien määrä on vaihdellut 49:stä 66 poronomistajaan (Kuva 2-1). Heistä noin 30 osallistuu aktiivisesti poronhoitotöihin. Paliskunnan muihin osakkaisiin lukeutuu esimerkiksi poromiesten lapsia ja perheenjäseniä, joilla on oma poromerkki. (Paliskunnan poroisännän haastattelu 31.10.2024.) Paliskunta jakautuu kuuteen tokkakuntaan (neuvottelu 9.12.2025).

14.1.2026

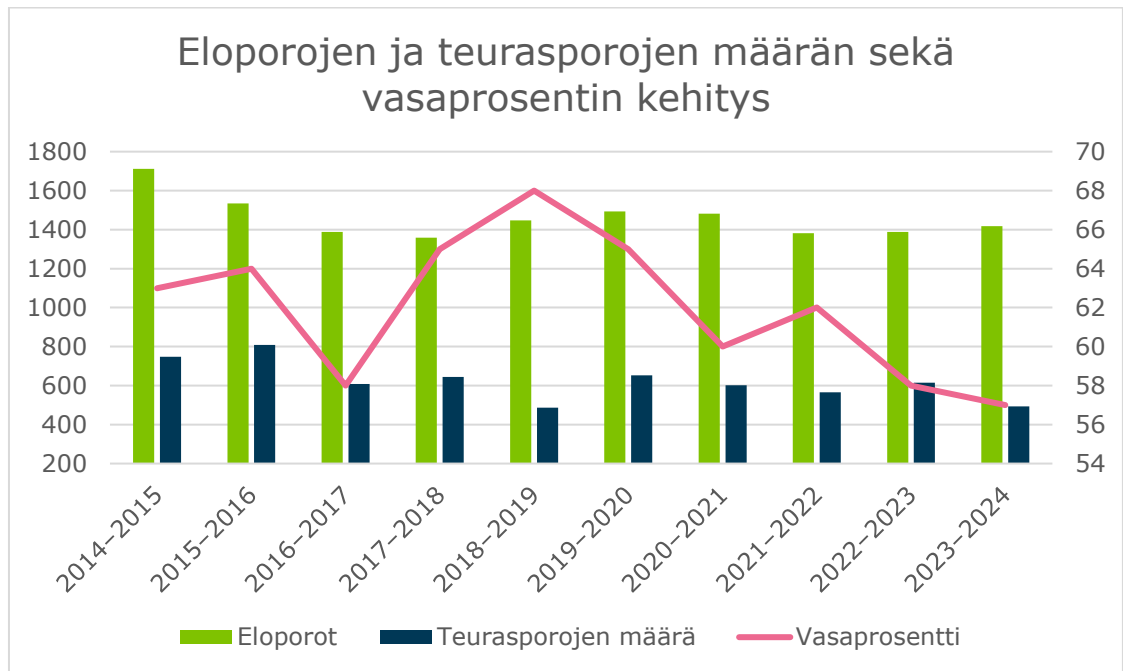
Kuva 2-1. Poronomistajien määrä Isosydänmaan paliskunnassa poronhoitovuosittain. Lähde: Poromies-lehti, vuoden ensimmäisen numeron tilastoliite (Paliskuntain yhdistys 2016–2025).

Paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 2000 poroa. Viimeisen kymmenen poronhoitovuoden ajan eloporojen määrä on ollut tätä pienempi. Poronhoitovuonna 2014–2015 eloporoja oli 1711, minkä jälkeen eloporomäärä on vakiintunut noin 1400–1500 poroon (kymmenen vuoden keskiarvo 1460 eloporoa). Paliskunnan poroisännän (31.10.2024) mukaan suurimman sallitun eloporomäärän ja todellisen eloluvun välinen erotus johtuu siitä, että viime vuosina viisi poronomistajaa on luopunut porokarjastaan. Osa luopuneista poronomistajista toimi juuri Rahaselän suunnalla, joten alueella laiduntaa tällä hetkellä vähemmän poroja kuin aiemmin. Sittenmin paliskunnan eloporomäärää on pikkuhiljaa lisätty, mutta esimerkiksi petovahingot ovat hidastaneet eloporomäärän kasvua.

Eloporojen määrää vastaavasti teurasporojen määrä on pienentynyt kymmenen vuoden takaisesta: poronhoitovuosina 2014–2015 ja 2015–2016 teurasporojen määrä oli 800 poron tuntumassa, mutta sen jälkeen teurasporoja on ollut 500–650 poroa vuodessa (keskiarvo 622 poroa). Vasaprocentti on pysynyt viimeiset kymmenen vuotta 60 prosentin tienoilla vaikkakin yksittäisten vuosien välillä on eroja (keskiarvo 62 prosenttia). (Kuva 2-2)

14.1.2026

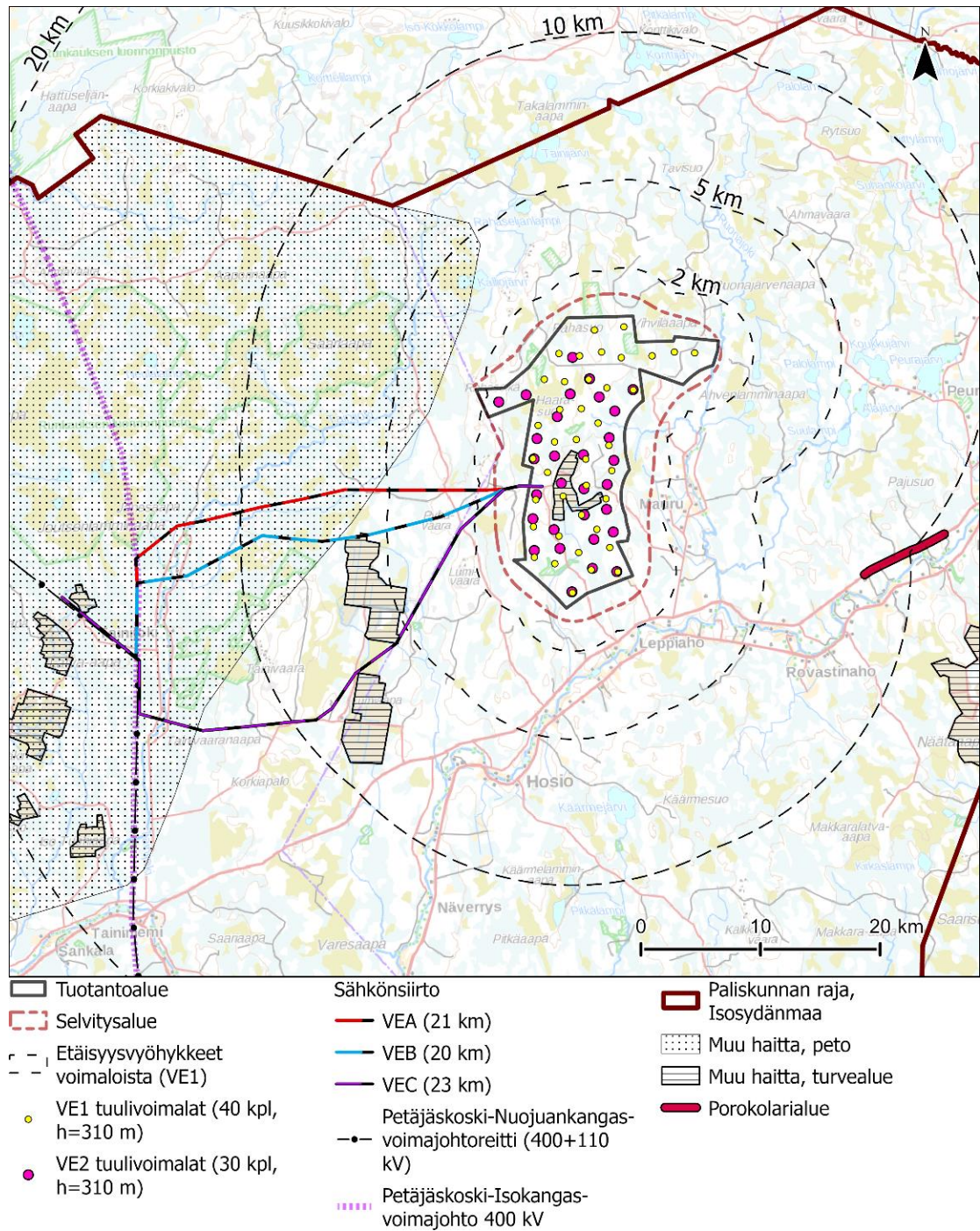
Kuva 2-2. Eloporojen ja teurasporojen määrän sekä vasaprocentin kehitys Isosydänmaan paliskunnassa viimeisen kymmenen poronhoitovuoden aikana. Lähde: Poromies-lehti, vuoden ensimmäisen numeron tilastoliite (Paliskuntain yhdistys 2016–2025).

Paliskunnassa ei ole matkailuporotiloja, vaan kaikkien osakkaiden poronhoidosta saatavat tulot perustuvat lihan ja muiden teurasporosta saatavien tuotteiden myyntiin. Suurin osa lihoista myydään suoraan asiakkaille ja pieni osa lihanjalostuslaitoksille. Porot teurastetaan Ranuan poroteurastamossa. (Paliskunnan poroisäntä 31.10.2024.) Isosydänmaan paliskunta omistaa teurastamon yhdessä Kuukaksen, Narkauksen, Niemelän ja Pudasjärven Livon paliskuntien kanssa. Laitokselle on tarkoitus tehdä ajanmukaisia päivityksiä ja kunnostustöitä lähiaikoina. (Rehtonen 2025.)

Paliskunnan eteläosassa, Perämeren rannalla, on Kemin ja Rovaniemen välinen rataosuus. Rautatien itäpuolella on esteaita, joka rajoittaa porojen pääsyä radalle. Aita vähentää porojen jäämistä junan alle, muttei estä sitä kokonaan. Viimeisen kymmenen vuoden aikana junan alle jäi keskimäärin kymmenen poroa vuodessa. Junaliikennettä enemmän poroja kuolee tieliikenteessä. Hankealuetta lähin porokolarialue sijaitsee noin kahdeksan kilometriä tuotantoalueen rajasta itään, Isokivenjängän seudulla Simojoen varressa. (Kuva 2-3). Edellisten kymmenen vuoden aikana auton alle jäi keskimäärin 43 poroa vuodessa. (Kuva 2-4)

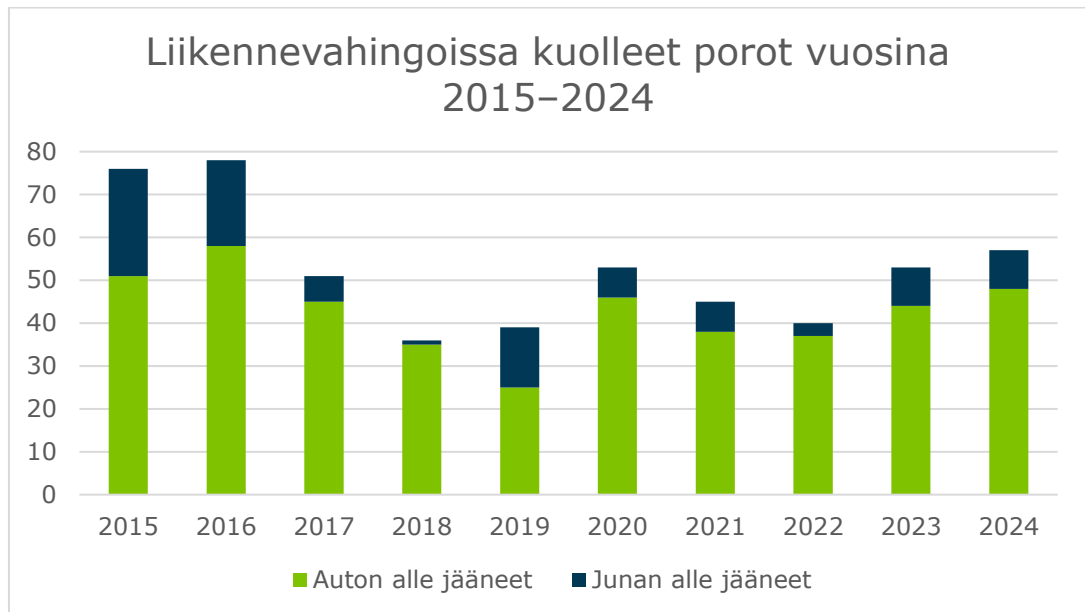
14.1.2026

Kuva 2-3. Rahaselän tuotantoalueen ympäristössä sijaitsevat porokolarialueet, petohaitta-alueet ja turvetuotantoalueet. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta).

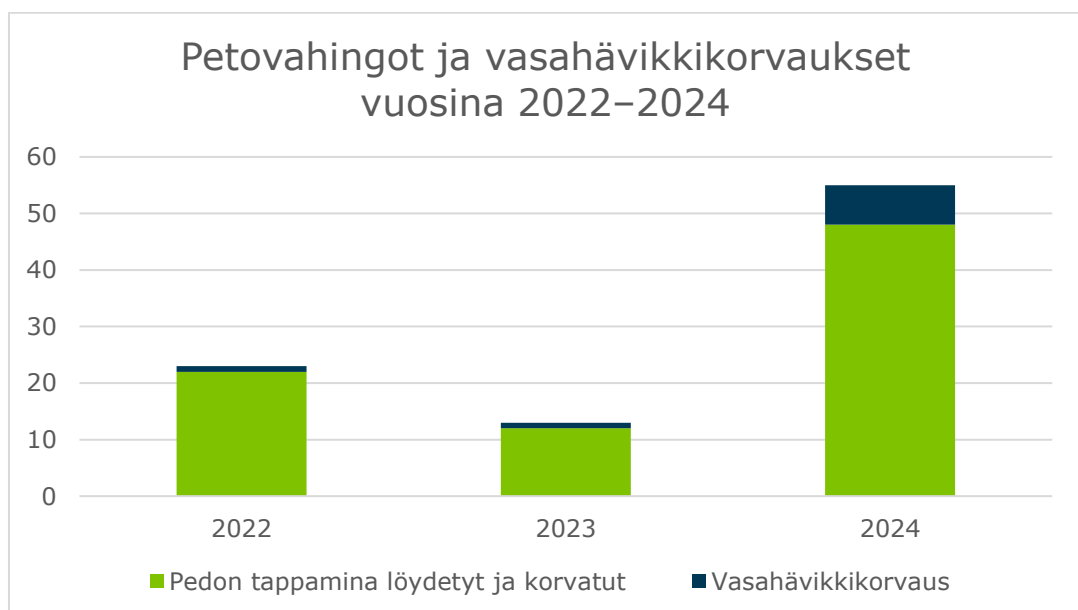

14.1.2026

Kuva 2-4. Liikennevahingoissa kuolleet Isosydänmaan paliskunnan porot vuosina 2015–2024 (Paliskuntain yhdistys 2025b).

Tilastotietoja petovahingoissa kuolleiden porojen määrästä on edeltävän kolmen vuoden ajalta. Vuonna 2022 paliskunnan poroisäntä kertoi, ettei petotilanne paliskunnassa ole erityisen huolestuttava (Rehtonen 2022). Petojen tappamina löydettyjen ja korvattujen porojen määrissä on vuosittaista vaihtelua. Vuonna 2022 löydettiin 22 petojen tappamaa poroa, vuonna 2023 12 poroa ja vuonna 2024 48 poroa (Kuva 2-5).

Kuva 2-5. Petojen tappamina löydettyjen ja korvattujen porojen määrä sekä paliskunnalle maksetut vasahävikkikorvaukset Isosydänmaan paliskunnassa vuosina 2022–2024. Lähde: Poromies-lehti, vuoden ensimmäisen numeron tilastoliite (Paliskuntain yhdistys 2023–2025).

14.1.2026

Korpelan erotusaidalla 31.10.2024 haastateltujen poromiesten mukaan paliskunnassa on jonkin verran alueita, joissa petovahinkoja tapahtuu muita alueita enemmän. Ilveskanta on kasvanut viime vuosina ja myös karhut ja sudet tappavat poroja. Susien kannanhoidollisen metsästyksen päättymisen poronhoitoalueen ulkopuolella on koettu lisännen susien määrää paliskunnassa. Poronhoidon paikkatiedot -aineistossa paliskunnan alueelle on merkitty kaksi aluetta, joilla tapahtuu erityisen paljon petovahinkoja. Toinen niistä sijaitsee Perämeren rannan tuntumassa ja toinen tuotantoalueen länsipuolella, osin sähkönsiirron reittivaihtoehtojen alueella (Kuva 2-5). Paliskunnan poroisäntä kertoi, että alkusyksystä 2025 Lumivaaran ja Peuravaaran välillä laidunsi poroja, mutta ne siirtyivät muualle hirven metsästyksen alettua lokakuussa 2025 (puhelinkeskustelu 22.10.2025).

Isosydänmaan paliskunnassa on aiemmin ollut runsaasti turvetuotantoa, mutta se on vähentynyt viime vuosina huomattavasti. Korpelan erotusaidalla 31.10.2024 haastateltujen poromiesten mukaan esimerkiksi vasoja ei huku turvetuotantoalueiden ojiin yhtä paljon kuin ennen. Entisillä turvesoilla ojat eivät ole yhtä syviä kuin tuotannossa olevilla alueilla, joten ne eivät ole enää yhtä vaarallisia poroille. Paliskunnan edustajat kertoivat 13.8.2025, että osa paliskunnan alueella sijaitsevista entisistä turvetuotantoalueista on jo ennallistettu (metsitetty). Hanketta lähimmät entiset turvetuotantoalueet sijaitsevat tuotantoalueella (Hiiskunojan Latva-aapa) ja sähkönsiirron reittivaihtoehtojen läheisyydessä (esim. Lumiaapa). (Kuva 2-3) Uusia, vasta avattuja turvesoita ovat Sankapalonsuo ja Aitamaantaussuo. Sankapalonsuo sijaitsee pari kilometriä eteläisimmästä voimalasta (VE1, VE2) luoteeseen ja Aitamaantaussuo noin kilometri lähimmästä voimaloista itään (VE1, VE2).

2.2 Poronhoito tuotantoalueen ympäristössä

2.2.1 Laidunkierto ja laidunalueet tuotantoalueen ympäristössä

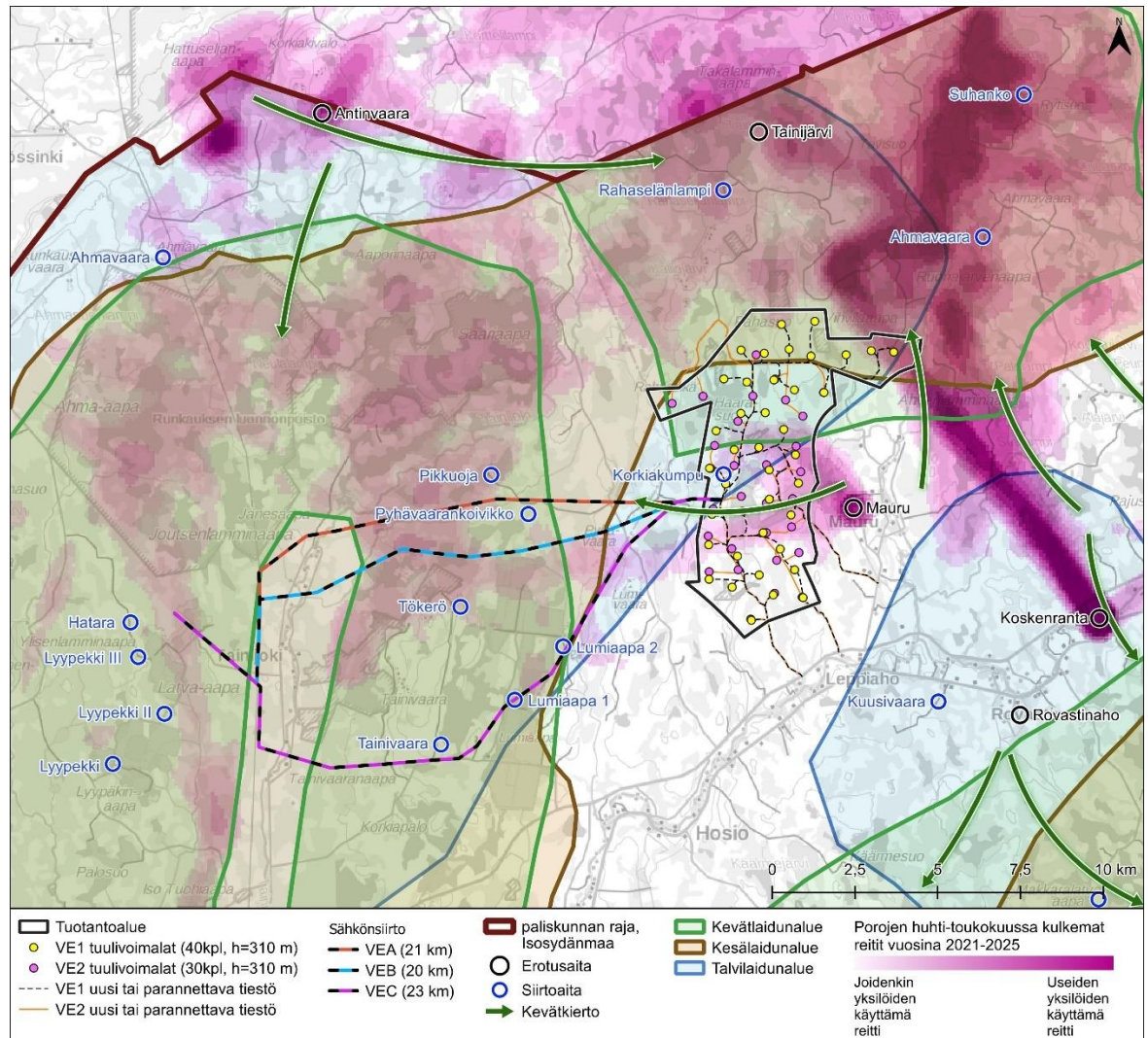
Simojoki virtaa Isosydänmaan paliskunnan halki. Joki jakaa porojen laiduntamista: joen eteläpuolella laiduntaa pääasiassa eri poroja kuin sen pohjoispuolella, vaikka osa poroista ylittääkin virran (Kuva 2-9). Aiemmin Rahaselän alueella laidunsi noin neljännes paliskunnan poroista, mutta tällä hetkellä alue on vähemmällä käytöllä, koska pari alueella toiminutta poromiestä luopui poroistaan. Porojen laidunnus painottuu tällä hetkellä Rahaselän alueen länsi- ja pohjoispuolelle. Paliskunnan edustajien mukaan pantatiedoista ilmenee, että poroja on alkanut liikkua myös Hiiskuanaavan ja Rahaselän alueilla. He kertoivat, että esimerkiksi vuonna 2025 Hiiskuanaavalla oli paliskunnan edustajien mukaan poroja koko kesän. Elokuussa käydyn neuvottelun aikaan alueelle laskeutui poroja Suhangon ja Tainijärven suunnalta. (Poroisäntä erotusaidalla 31.10.2024 ja puhelinkeskustelussa 1.7.2025, neuvottelu 13.8.2025.) Myös vaikutusten arviointia varten saadussa porojen GPS-panta-aineistossa on huomattavissa kesäaikaisen laidunnuksen tihentymä Hiiskunojan Latva-aavan ympäristössä. (Kuva 2-8)

Rahaselän alueella laiduntaa jonkin verran Lumiaapa-Tainivaaran ympäristössä eläviä poroja ja Tainijärvi-Kultalehdon alueella eläviä poroja. Näiden kahden alueen porot vastaavat noin kolmannesta paliskunnan poromäärästä. Rahaselän alueella laiduntaa toisinaan myös Narkauksen paliskunnan poroja. (Poroisäntä erotusaidalla 31.10.2024 ja puhelinkeskustelussa 1.7.2025, neuvottelu 13.8.2025.)

14.1.2026

Simojoen pohjoispuolella, jossa tuotantoaluekin sijaitsee, porojen kevätkierto suuntautuu yleistäen pohjoiseen ja länteen (Poronhoidon paikkatiedot -aineisto, Kuva 2-6). Eräs kevätkiertoreiteistä läpäisee tuotantoalueen keskiosan suuntautuen idästä länteen. Tuotantoalueen itäpuolella, noin 1,8 kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista (VE1, VE2), sijaitsee porotila ja Maurun erotusaita, jota käytetään porojen talvitarhana. Keväällä Maurun tarhasta vapautetut porot vaeltavat tuotantoalueen läpi paliskunnan länsiosassa sijaitseville vasoma-alueille ja kesälaitumille. Maurussa ei ole muita porotiloja. (Neuvottelu 13.8.2025.)

Kuva 2-6. Porojen huhti-toukokuun kulkureitit suhteessa kesä-, syys- ja talvilaitumiin. Reitit on toteutettu yhdistämällä kunkin GPS-pannan päiväkohtaiset pistemäiset havainnot yhdeltä syyskaudelta aikajärjestyksessä viivaksi. Tämä tehtiin kaikkien kuuden kauden (2020–2025) aineistolle. Sen jälkeen yksittäisten viivojen (reittien) tihentymät tuotiin esiin Qgis-paikkatieto-ohjelmiston Line density -työkalulla. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta), viiden poronmistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

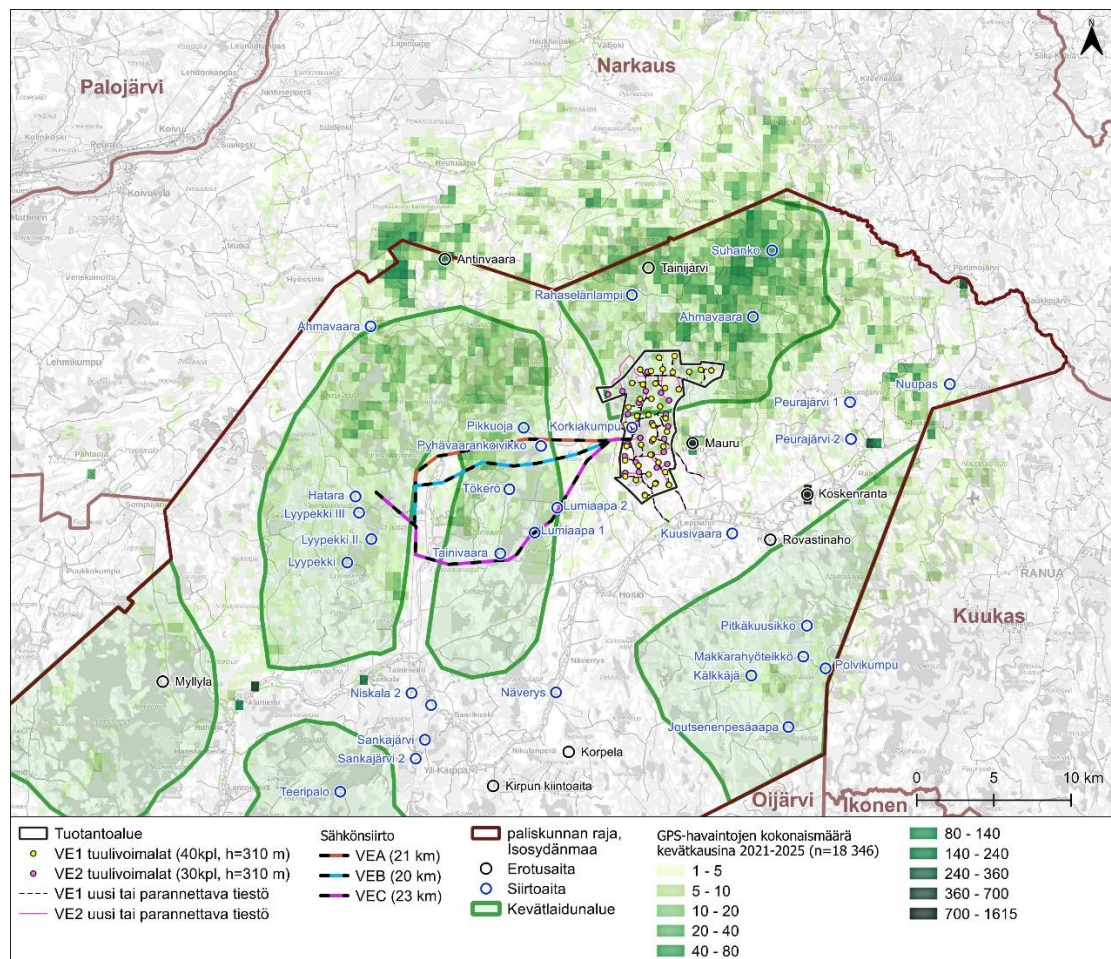
Isosydänmaan paliskunnassa porot vasovat luonnonlaitumilla (Neuvottelu 13.8.2025). Poronhoidon paikkatiedot -aineistoon on merkitty viisi kevätlaidunaluetta, joista kolme sijaitsee Simojoen

14.1.2026

pohjoispuolella ja kaksi joen eteläpuolella (liite 1). Tuotantoalueen pohjoisosa sijaitsee yhdellä kevtälaitumista. Myös tuotantoalueen länsipuolella, noin neljän kilometrin etäisyydellä läntisimmistä voimaloista (VE1, VE2), on kevtälaidun.

Paliskunnan poroisäntä kertoi 31.10.2024, että paliskunnassa on runsaasti GPS-pantoja kantavia poroja. GPS-tietojen perusteella on havaittu, että porot eivät vaso ainoastaan paikkatietoaineistoon merkityillä kevtälaitumilla vaan koko paliskunnan alueella. YVA-menettelyä varten saadun viiden poronomistajan GPS-aineiston tukee poroisännän kuvausta. Huhti-toukokuussa 2020–2025 kevtälaidunnus painottui Poronhoidon paikkatiedot -aineistossa osoitetuille kevtälaitumille, mutta poroja laidunsi myös kevtälaitumiksi merkittyjen alueiden ulkopuolella. Vuosina 2020–2025 seurattujen porojen kevtälaidunnuksen painopisteet olivat erityisesti Rahaselän pohjoispuolella Suhangon seudulla, Runkauksen luonnonpuistossa ja Saariaavan luonnonsuojelualueella ja Antinvaaran seudulla. Poroja laiduntaa keväisin myös Narkauksen paliskunnan alueella, Isosydänmaan paliskunnan rajan tuntumassa.

Kuva 2-7. Porojen kevtälaidunalueet hankealueen ympäristössä. Rasteriaineistolla osoitetaan, mille alueille viiden poronomistajan porojen laidunnus on painottunut huhti-toukokuussa 2021–2025. Rasterin tummuus kuvaa sitä, kuinka usein päiväkohtainen GPS-pannan sijaintitieto on tallennettu kyseissä rasterissa. Aineistoon otettiin yksi pannan sijaintitieto per päivä. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta), viiden poronomistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

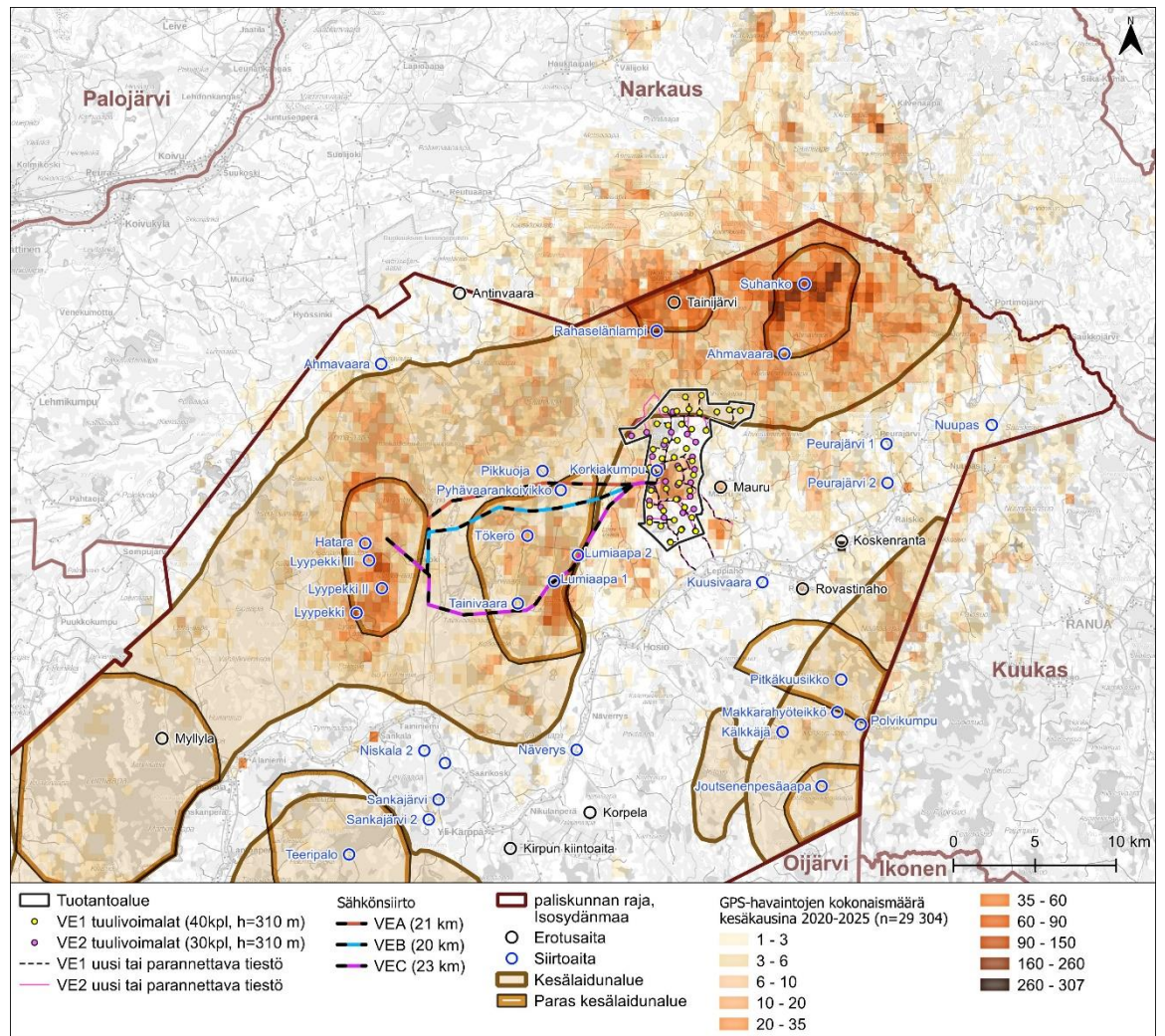
14.1.2026

Paliskunnan kesälaitumet sijaitsevat pääosin suoalueilla, jonne porot hakeutuvat räkkää pakoon. Kesälaitumet ovat osin päällekkäisiä kevätlaidunten kanssa. Poronhoidon paikkatiedot -aineistoon on merkitty Simojoen pohjoispuolelle yksi laaja kesälaidun, joka ulottuu paliskunnan pohjoisrajalta lähes 70 kilometriä lounaaseen (liite 1). Tuotantoalue sijaitsee kyseisen kesälaitumen läheisyydessä ja osin sen alueella. Simojoen eteläpuolella on kaksi pienempää kesälaidunta. Kesälaidunten sisältä on korostettu pienempiä alueita, jotka ovat paliskunnan parhaita kesälaitumia. Parhaiksi kesälaitumiksi osoitettuja alueita on kahdeksan, joista viisi sijaitsee Simojoen pohjoispuolella ja kolme joen eteläpuolella. Tuotantoaluetta lähimmät parhaat kesälaitumet sijaitsevat kolmisen kilometriä lähimmästä voimalapaikasta länteen (VE1, VE2) sekä vaihtoehdossa VE1 nelisen kilometriä lähimmästä voimalasta pohjoiseen ja koilliseen. Vaihtoehdossa VE2 tuotantoalueen pohjoispuolinen paras kesälaidun sijaitsee noin viiden kilometrin päässä lähimmästä voimalasta ja koillispuolinen paras kesälaidun noin kuuden kilometrin päässä lähimmästä voimalasta.

Paliskunnan edustajien mukaan Rahaselän ja Lumiaavan alueet ovat hyviä kesälaidunalueita (neuvottelu 13.8.2025). YVA-menettelyä varten saadun GPS-aineiston perusteella kesälaidunnuksen eniten käytetty alue sijaitsi kesinä 2020–2025 Isosydänmaan ja Narkauksen paliskuntien rajalla Suhangon ja Tainijärven seudulla. Toinen laidunnustihentymä erottuu Lyypekin ja Hataran siirtoaitojen ympäristössä. Muita pienialaisempia kesälaidunnuksen painopisteitä oli Lumiaavan ympäristössä ja Rahaselän tuotantoalueen keskiosassa. Rahaselän keskiosan alueella yksittäiseen rasteriin on tallentunut 10–60 päiväkohtaista pantahavaintoa kuutena kesä kautena. (Kuva 2-8)

14.1.2026

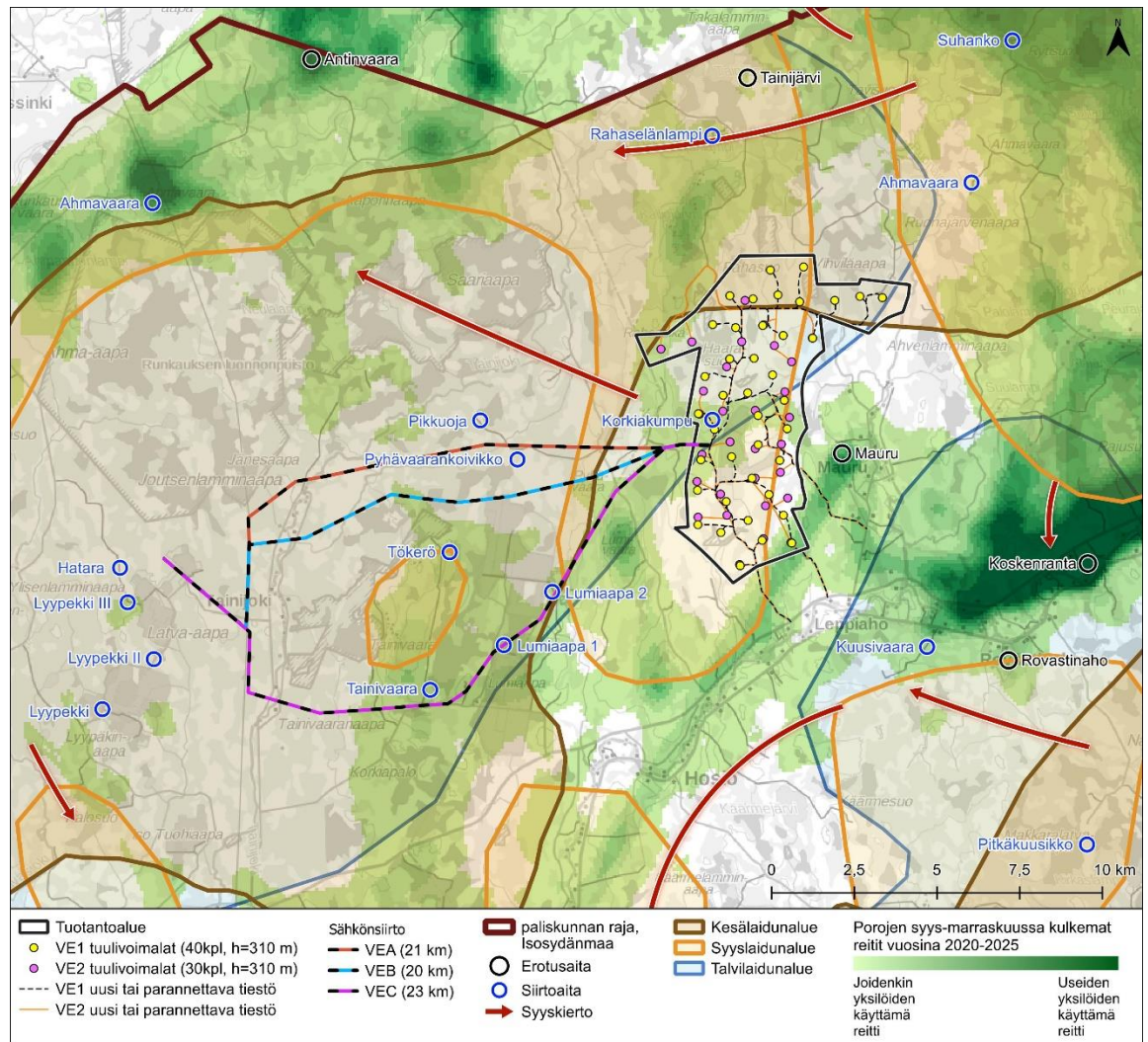

Kuva 2-8. Poron kesälaidunalueet hankealueen ympäristössä. Rasteriaineistolla osoitetaan, mille alueille viiden poronmistajan poron laidunnus on painottunut kesä-elokuussa 2021–2025. Rasterin tummuus kuvaa sitä, kuinka usein GPS-pannan päiväkohtainen sijaintitieto on tallennettu kyseissä rasterissa. Aineistoon otettiin yksi pannan sijaintitieto per päivä. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydanmaan paliskunta), viiden poronmistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

Poronhoidon paikkatiedot -aineiston mukaan poron syyskierto suuntautuu tuotantoalueen ympäristössä idästä länteen (Kuva 2-9). Poron GPS-pantatietojen perusteella poron usein käyttämät reitit painottuvat erotus- ja kotitarhojen läheisyyteen, mitä selittää se, että porot käsitellään erotusten aikaan aidoissa ja talvikauden lähestyessä porot palaavat tai ne paimennetaan kotitarhoihin. Korostunein poron reitti Maurun erotusaitaan ja kotitarhaan suuntautuu lounaasta (Simojoen eteläpuolelta) koilliseen tuotantoaluetta sivuten. Muita poron reittejä Maurun tarhalle ovat idästä etenkin Koskenrannan suunnalta ja lännestä suunnitellun tuotantoalueen poikki.

14.1.2026

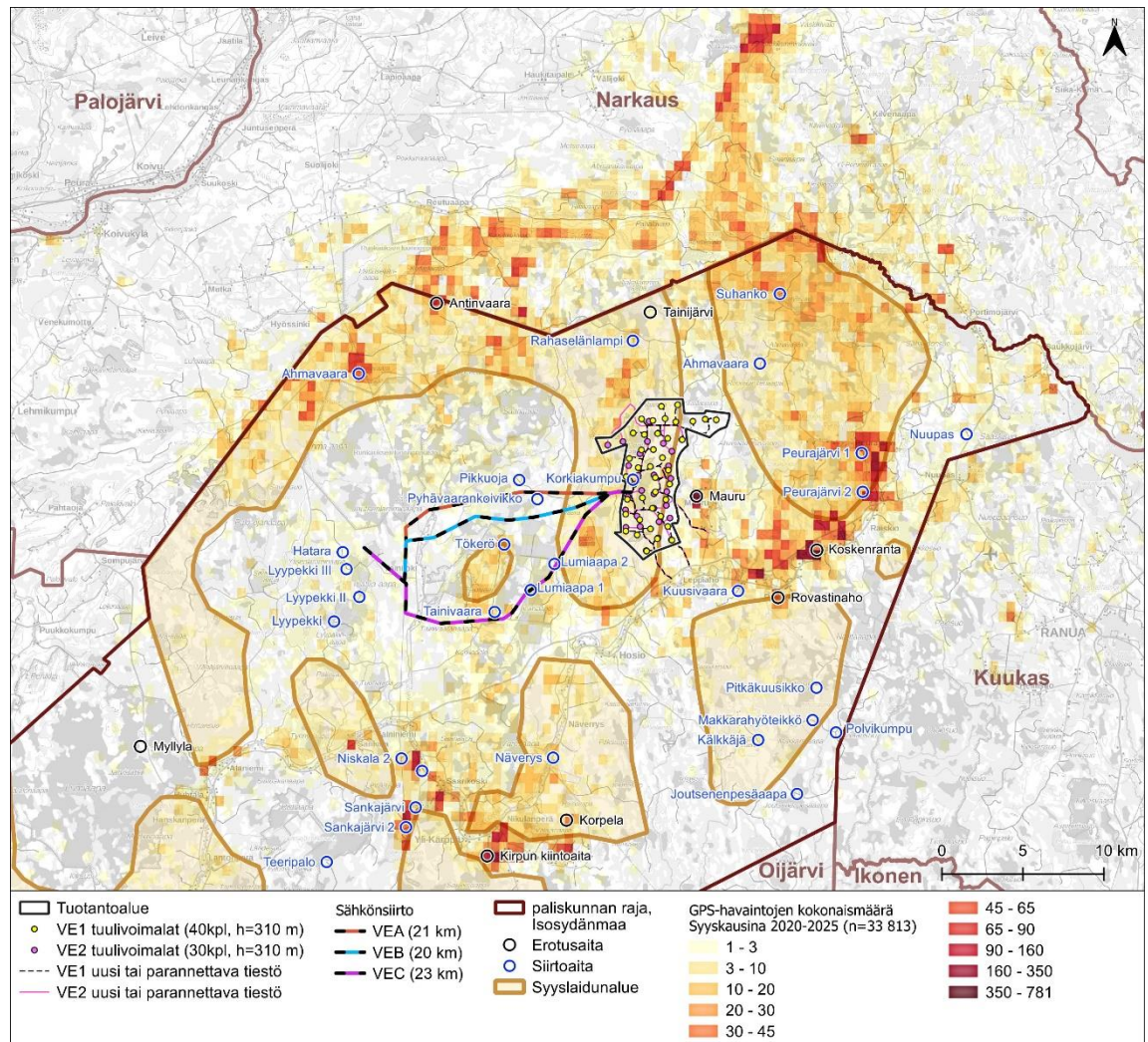

Kuva 2-9. Porojen syys-marraskuun kulkureitit suhteessa kesä-, syys- ja talvilaitumiin. Reitit on toteutettu yhdistämällä kunkin GPS-pannan päiväkohtaiset pistemäiset havainnot yhdeltä syyskaudelta aikajärjestyksessä viivaksi. Tämä tehtiin kaikkien kuuden kauden (2020–2025) aineistolle. Sen jälkeen yksittäisten viivojen (reittien) tihtymät tuotiin esiin Qgis-paikkatieto-ohjelmiston Line density -työkalulla. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta), viiden poronmistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

Tuotantoalue sijaitsee paliskunnan syyslaitumella. Paikkatietoaineiston perusteella paliskunnassa on useita erisuuruisia syyslaidunta. Poronisännän (31.10.2024) mukaan Isosydänmaan paliskunta on pääosin alavaa aluetta, eikä korkeita mäntykankaita juuri ole muualla kuin Korpelan seudulla. Siksi paliskunnan syyslaitumet ovat laikuittaisia ja niitä sijaitsee ympäri paliskuntaa. Poroisännän kuvaus havainnollistuu GPS-aineiston avulla. Porojen GPS-paikannusten perusteella syyslaidunnuksella ei ole yhtä selkeitä painopistealueita kuin kevät- ja syyslaidunnuksella. Selvin tihtymä on syyserotuksissa käytetyn Koskenrannan erotusaidan ja Peurajärven siirtoaitojen ympäristössä. Lisäksi syyslaidunnus painottuu jossain määrin paliskunnan pohjoisrajalle ja Narkauksen paliskunnan alueella. Rahaselän tuotantoalueen ympäristössä on jonkin verran havaintoja syyslaidunnuksesta. (Kuva 2-10)

14.1.2026

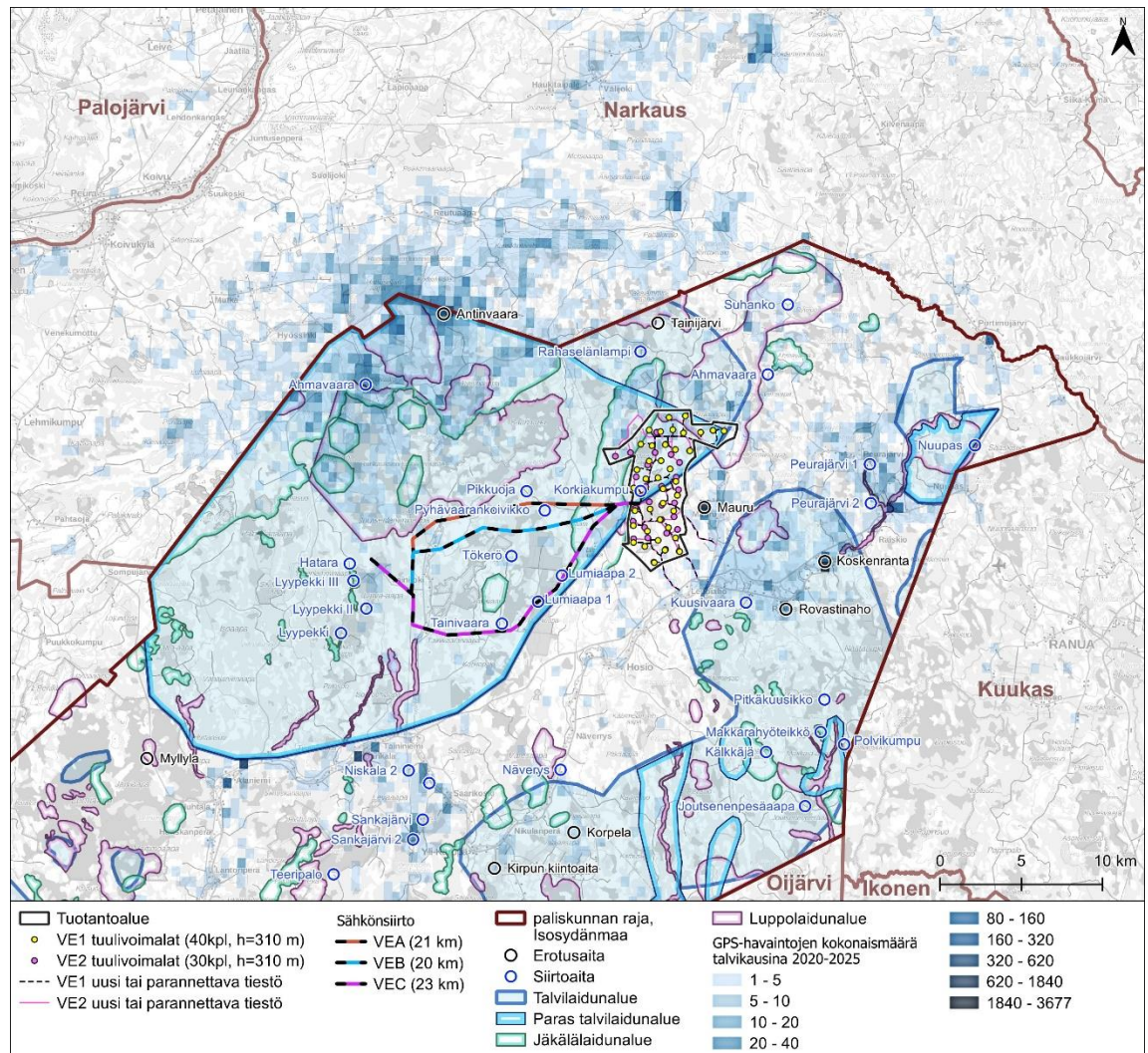

Kuva 2-10. Porojen syyslaidunalueet hankealueen ympäristössä. Rasteriaineistolla osoitetaan, mille alueille viiden poronimistajan porojen laidunnus on painottunut syys-marraskuussa 2021–2025. Rasterin tummuus kuvaa sitä, kuinka usein GPS-pannan päiväkohtainen sijaintitieto on tallentunut kyseissä rasterissa. Aineistoon otettiin yksi pannan sijaintitieto per päivä. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta), viiden poronimistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

Paikkatietoaineistoon on merkitty useita talvilaitumia, joiden koko vaihtelee laikuittaisesta laajaan. Tuotantoalueen pohjoisosa sijaitsee paliskunnan talvilaitumella, joka on myös laajin paliskunnan parhaista talvilaitumista (Kuva 2-11, liite 2). Paliskunnan talvilaitumet tarjoavat hyvin ravintoa poroille, mutta noin 75 prosenttia poroista kootaan talveksi aitauksiin. Loput viettävät talven luonnonlaitumilla, jossa ne saavat heinää lisäruokana. Lisäruokinta ei aina ole välttämätöntä porojen ravinnon saannin turvaamiseksi, vaan sen avulla porot saadaan pysymään lähellä kotitilaa. Näin niiden kuntoa ja pedoille altistumista on helpompi seurata. (Paliskunnan poroisäntä 31.10.2024.) GPS-aineistossa porojen kotitarhat ja ruokinta-aitaukset erottuvat yksittäisinä tummina rastereina. Laajempia talvilaidunnusalueita erottuu tuotantoalueen itäpuolelta Simojoen rannassa, Runkauksen luonnonpuiston pohjoispuolelta ja Narkauksen paliskunnan alueelta.

14.1.2026

Kuva 2-11 Poron talvilaidunalueet hankealueen ympäristössä. Rasteriaineistolla osoitetaan, mille alueille viiden poronmistajan poron laidunnus on painottunut joulu-maaliskuussa 2021–2025. Rasterin tummuus kuvaa sitä, kuinka usein GPS-pannan päiväkohtainen sijaintitieto on tallentunut kyseissä rasterissa. Aineistoon otettiin yksi pannan sijaintitieto per päivä. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta), viiden poronmistajan GPS-pantatiedot 14.6.2020–4.11.2025.

Paliskunnan jäkälä- ja luppolaitumet ovat pirstaleisia ja hajallaan paliskunnan alueella (Kuva 2-11). Tuotantoalueen länsiosaa sivuaa pohjoiseteläsuuntaista jäkälälaidunta. Tuotantoalueen pohjoisosaa on osin päällekkäin paliskunnan pohjoisrajalle ulottuvan luppolaitumen kanssa ja tuotantoalueen länsipuolella sijaitsee pienialainen luppolaidun.

Rahaselän tuotantoalueen ympäristössä on melko vähän poron laiduntamista rajoittavaa maankäyttöä. Alueen etelä- ja itäpuolella on suljettuja ja käytössä olevia turvetuotantoalueita, tiestöä ja Simojokivarteen ja muiden vesistöjen äärelle keskittyntä asutusta ja viljelyksiä. Tuotantoalueen pohjoispuolella Suhangon kaivospiiri ja länsipuolella moottorikelkkailureitti. (LUKE ja osittain Syke, TUKES, MML 1997–2016.) Paliskunnan edustajien mukaan paliskunnassa on vain

14.1.2026

vähän niin sanottuja haittaporoja, jotka liikkuvat asuintalojen pihoilla tai viljelyksillä. Kesällä 2025 paliskunnalle ilmoitettiin parista haittaporosta. (Neuvottelu 13.8.2025.)

2.2.2 Aidat ja kiinteät rakenteet tuotantoalueen ympäristössä

Isosydänmaan paliskunnan vasat merkitään juhannuksen tienoilla. Erotustyöt alkavat keskimäärin lokakuun puolen välin tienoilla ja ne jatkuvat joulukuun tammikuulle. Kiireisin erotuskausi ajoittuu yleensä loka-marraskuulle. Erotuskaudella paliskunnassa järjestetään useita pieniä erotuksia. Tämä johtuu siitä, että syyslaitumet ovat laikuittaisia ja porot ovat hajaantuneet koko paliskunnan alueelle. (Paliskunnan poroisäntä 31.10.2024, puhelinkeskustelu 1.7.2025.)

Kuva 2-12. Korpelan erotusaita, Simossa. Kuva: Sitowise 31.10.2024.

14.1.2026

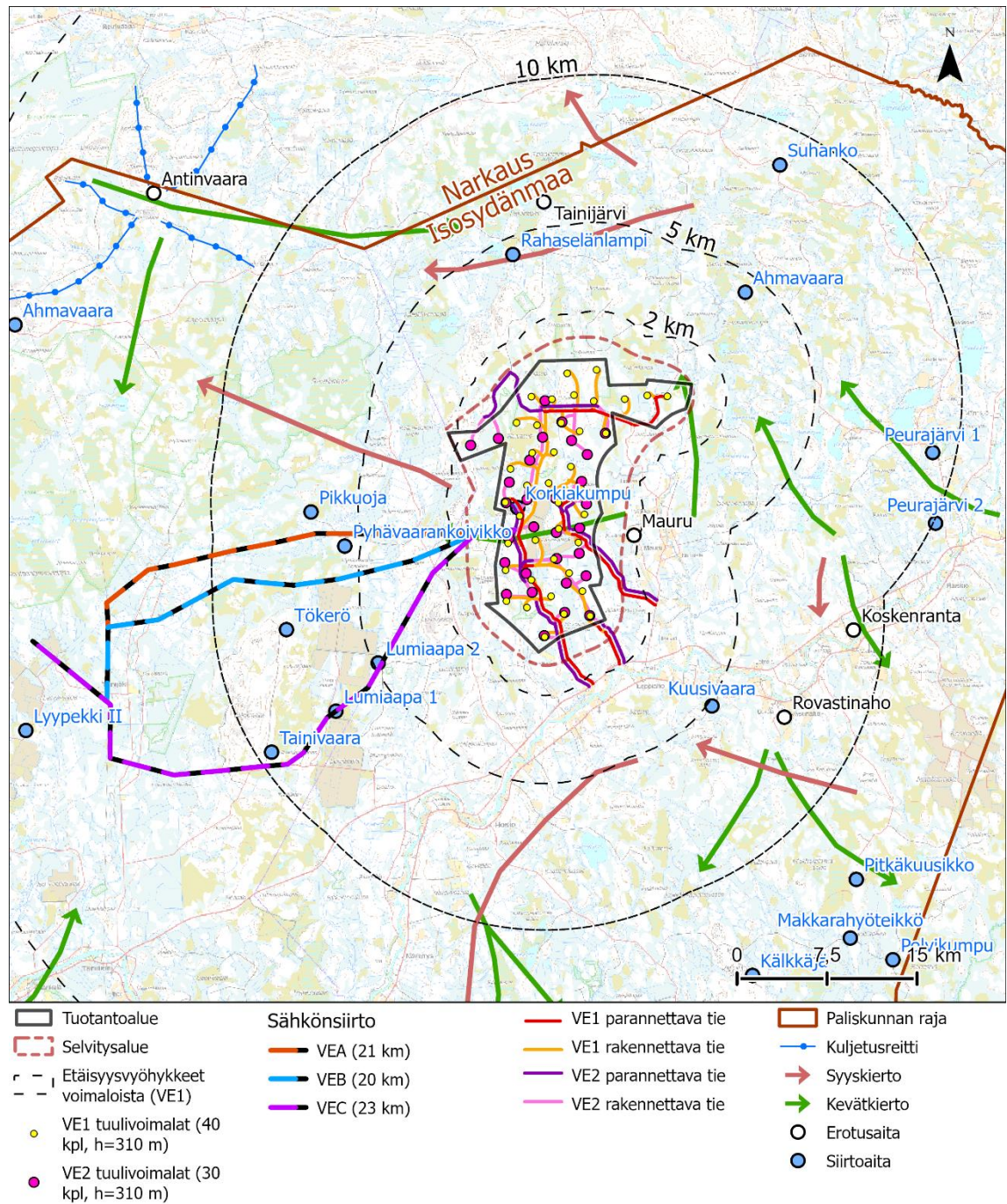
Kuva 2-13. Simossa sijaitsevan Korpelan erotusaidan syöttöaitaan koottuja poroja. Syöttöaidasta porot ajetaan pienissä erissä kirnuun, jossa porot luetaan (kirjataan omistajalleen) ja erotellaan teuraaksi menevät porot, eloon jäävät porot ja toisten paliskuntien porot. Eloon jääville poroille annetaan loislääke ennen niiden päästämistä laitumille. Kuva: Sitowise 31.10.2024.

Isosydänmaan paliskunnassa käytetään mönkijöitä ja moottorikelkkoja poronhoitotöissä, mutta tässä on alueellisia eroja. Esimerkiksi Rovaniemen tuntumassa käytetään mönkijöitä ja moottorikelkkoja porojen kokoamiseen erotusaitoihin, mutta jokivarressa porot kootaan erotuksiin jalkaisin. Paliskunnassa ei käytetä helikopteria poronhoitotöissä. (Haastattelut erotusaidalla 31.10.2024.)

Paliskunnassa käytetään paljon siirtoaitoja (Paliskuntain yhdistys 2025). Paliskunnan edustajien mukaan viime vuosina on rakennettu uusia kiinteitä aitoja (Korpelan ja Tainijärven erotusaidat). Kiinteiden aitojen on koettu helpottaneen poronhoitotöitä, koska niitä ei tarvitse kasata ja purkaa. Porojen kulkureitit ja siirtoaitapaikat ovat melko vakiintuneita, joten nykyisiä siirtoaitoja voitaisiin paliskunnan edustajien mukaan korvata lisääkin kiinteillä aidoilla. Esimerkiksi Hataran seudulle on suunniteltu kiintoaidan rakentamista siirtoaitojen tilalle. Kiinteää aitaa ei ole vielä tehty, koska ei tiedetä, rakennetaanko Saunakummun sähköasemaa ja Lyypäkin tuulivoimahanketta. (Haastattelut erotusaidalla 31.10.2024, neuvottelu 13.8.2025.) Poronhoidon paikkatietoaineistoon (11/2024) on merkitty 38 siirtoaitaa ja kahdeksan erotusaitaa (Kuva 2-14, liitteet 1 ja 2).

14.1.2026

Kuva 2-14. Hankealueen ympäristössä sijaitsevat erotus- ja siirtoaidat ja porojen syys- ja kevätkierrot. Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta)

Seuraavaan taulukkoon (Taulukko 2-1) on koottu tietoa Isosydänmaan paliskunnan siirtoaitapaikoista ja erotusaidoista, jotka sijaitsevat noin kymmenen kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista.

14.1.2026

Taulukko 2-1. Noin kymmenen kilometrin etäisyydellä Rahaselän tuulivoimaloista sijaitsevat Isosydänmaan paliskunnan siirto- ja erotusaidat käyttötarkoituksineen. Kuvaukset aitojen käytöstä perustuvat Isosydänmaan paliskunnan edustajien kertomaan (13.8.2025). Aidat, jotka ovat olleet käytössä 2020-luvulla on merkitty tähdellä (*).

Aidan nimi	Aidan etäisyys ja ilmansuunta lähimmästä voimalasta VE1	Aidan etäisyys ja ilmansuunta lähimmästä voimalasta VE2	Käyttötarkoitus, käyttöaktiivisuus ja aidassa käsiteltävien porojen määrä
Korkiakummun siirtoaita	Tuotantoalueella, 300 m	Tuotantoalueella, 400 m	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty kerran kymmenisen vuotta sitten.
Maurun erotusaita*	1,8 km itään	1,9 km itään	Erotukset syksyllä ja talvisin, porojen talvitarha. Sijaitsee porotilan pihassa.
Pikkuojan siirtoaita*	6,6 km länteen	5,9 km länteen	Vasanmerkintä kesäisin. On käytetty viime vuosina, esim. vuonna 2023.
Pyhävaaran koivikon siirtoaita	5,5 km länteen	5,5 km länteen	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi kesällä 1997. Pikkuojan siirtoaita on korvannut Pyhävaaran koivikon aidan.
Tökerön siirtoaita	7,6 km länteen	7,6 km länteen	Vasanmerkintä kesäisin.
Lumiaapa 2:n siirtoaita*	4,7 km lounaaseen	5 km lounaaseen	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi kolmisen vuotta sitten.
Lumiaapa 1:n siirtoaita*	6,9 km lounaaseen	7 km lounaaseen	Vasanmerkintä kesäisin. Viime vuosina eniten käytetty aita Lumiaavan ympäristössä. Aidassa merkataan keskimäärin 60–70 vasaa vuodessa, parhaimpina vuosina n. 260 vasaa.
Tainivaaran siirtoaita	9,5 km lounaaseen	9,6 km lounaaseen	Vasanmerkintä kesäisin
Kuusivaaran siirtoaita	4,9 km kaakkoon	5,2 km kaakkoon	Syyserotukset. Ei aktiivisessa käytössä, vaan on käytetty Rovastinahon aitaa. Strategisesti hyvällä paikalla.
Rovastinahon erotusaita*	7,5 km kaakkoon	7,5 km kaakkoon	Syyserotukset. Aktiivisessa käytössä.
Koskenrannan erotusaita	9 km itään	9 km itään	Syyserotukset
Ahmavaaran siirtoaita*	4,3 km koilliseen	6,7 km koilliseen	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty pari kertaa, kun Suhangon alueen porot ovat olleet tavanomaista etelämpänä.
Rahaselänlammen siirtoaita*	4,3 km luoteeseen	5,1 km luoteeseen	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi 5–6 vuotta sitten. Nykyisin käytetään ennemmin Tainijärven kiinteää aitaa.

14.1.2026

Aidan nimi	Aidan etäisyys ja ilmansuunta lähimmästä voimalasta VE1	Aidan etäisyys ja ilmansuunta lähimmästä voimalasta VE2	Käyttötarkoitus, käyttöaktiivisuus ja aidassa käsiteltävien porojen määrä
Tainijärven erotusaita* (kiinteä, rakennettu vuonna 2022)	5,5 km pohjoiseen	6,7 km pohjoiseen	Vasanmerkintä kesäisin. Ollut käytössä viime vuosina. Tainijärven ja Suhangon seudulla laiduntava tokka on viime vuosina jaettu kahteen osaan, ja vasa on leikattu molemmissa aidoissa. Aidoissa leikataan yhteensä noin 250 vasaa kesässä.
Suhangon siirtoaita*	8,7 km koilliseen	10,8 km koilliseen	Vasanmerkintä kesäisin. Ollut käytössä viime vuosina. Tainijärven ja Suhangon seudulla laiduntava tokka on viime vuosina jaettu kahteen osaan, ja vasa on leikattu molemmissa aidoissa. Aidoissa leikataan yhteensä noin 250 vasaa kesässä.

Tuotantoaluetta lähin Isosydänmaan paliskunnan kohde, joka on merkitty maakuntakaavaan poronhoidolle erityisen tärkeäksi kohteeksi tai alueeksi, on Antinvaaran erotusaita (n. 14,5 km lähimmästä voimalapaikasta luoteeseen). Aitaa käytetään syyserotuksiin. Aidassa käsitellään vuodessa noin 200 poroa (neuvottelu 13.8.2025).

2.3 Poronhoito sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä

2.3.1 Laidunalueet sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä

Rahaselän hankkeen sähkönsiirron vaihtoehdot sijoittuvat Isosydänmaan paliskunnan alueelle (Kuva 1-1). Vaihtoehdot sijaitsevat kokonaan yhdellä paliskunnan parhaista talvilaitumista (Taulukko 2-1). Se on laajin paliskunnan parhaista talvilaitumista. Lisäksi vaihtoehdot sijaitsevat osin jäkälälaitumilla. GPS-aineiston perusteella sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä on talvilaidunnuskaudella yksittäisiä paikannustietoja vapaasti laiduntavista poroista. (Kuva 2-11)

Kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot sijaitsevat osin myös kevät-, kesä- ja syyslaitumilla. Vaihtoehtojen VEA ja VEB ympäristössä on useita GPS-havaintoja porojen kevtälaidunnuksesta. Vaihtoehto VEC vaikuttaa sijaitsevan kauempana viime vuosina eniten käytetyistä kevtälaitumista. (Kuva 2-7). Mikään vaihtoehdoista ei sijaitse alueella, jolla olisi GPS-aineistossa huomattavan paljon havaintoja porojen syyslaidunnuksesta. Pieni keskittymä on vaihtoehtojen väliin jäävän Tainivaaran ympäristössä. (Kuva 2-10)

Kaikki vaihtoehdot läpäisevät kaksi parhaaksi kesälaitumeksi merkittyä laidunaluetta. GPS-aineiston perusteella porojen kesäaikainen laidunnus painottuu sähkönsiirron vaihtoehtojen läheisyydessä juuri parhaiden kesälaidunten yhteyteen: yksi tihentymä on vaihtoehdon VEC varrella Lumiaavan ympäristössä ja toinen kaikkien vaihtoehtojen yhteisellä osuudella Hataran ja Lyypekin siirtoaitojen yhteydessä. (Kuva 2-8). Paliskunnan edustajat kertoivat neuvottelussa 13.8.2025, että Rahaselän ja Lumiaavan alueet ovat hyviä kesälaitumia.

14.1.2026

Taulukko 2-2. Etäisyydet, joiden matkalla sähkönsiirron vaihtoehdot sijaitsevat eri laidunalueilla. Laidunalueet ovat osin päällekkäisiä. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta).

Laidunalue	VEA (20 km)	VEB (19,5 km)	VEC (23 km)
Paras talvilaidun / talvilaidun	20 km	19,5 km	23 km
Jäkälälaidun	2,9 km	5,4 km	4,4 km
Kevätlaidun	9,3 km	8,8 km	11,2 km
Kesälaidun	13,8 km	13,2 km	12,4 km
Paras kesälaidun	5,2 km	10,7 km	10,3 km
Syyslaidun	4 km	4,4 km	6 km

Alueella, jonne sähkönsiirron vaihtoehdot sijaitsevat, laiduntaa useiden eri tokkien poroja. Rahaselän tuotantoalue jää Lumiaapa-Tainivaaran ja Tainijärvi-Kultalehdon tokkien laidunalueiden väliin. Lumiaavan ympäristö ei ole minkään tietyn token laidunaluetta, vaan alueella laiduntaa useiden eri alueiden poroja. Lyypekin ympäristössä laiduntaa erityisesti Alaniemen ja Sankalan tokkien poroja. (Neuvottelu 13.8.2025.)

Tuotantoalueen itä-länsisuuntaisesti halkaiseva kevätkierto risteää sähkönsiirron reittivaihtoehtojen kanssa. Maurusta länteen suuntautuva reitti risteää erityisesti vaihtoehtojen VEA ja VEB kanssa. (Kuva 2-6). Syyskierto suuntautuu vaihtoehtojen läheisyydessä kaakosta luoteeseen. GPS-aineiston perusteella vaihtoehdon VEC ympäristössä on porojen syysaikaisia kulkureittejä. (Kuva 2-9)

2.3.2 Aidat ja kiinteät rakenteet sähkönsiirron vaihtoehtojen ympäristössä

Tuotantoalueelle rakennettava uusi sähköasema, josta kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot alkavat, sijaitsee 700 metrin päässä Korkiakummun siirtoaidasta (Kuva 2-14). Kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot päättyvät Saunakummun sähköaseman siirtoasemalle. Seuraavaan taulukkoon (Taulukko 2-2) on koottu tietoja enintään kolmen kilometrin päässä sähkönsiirron vaihtoehdoista sijaitsevista Isosydänmaan paliskunnan aidoista:

14.1.2026

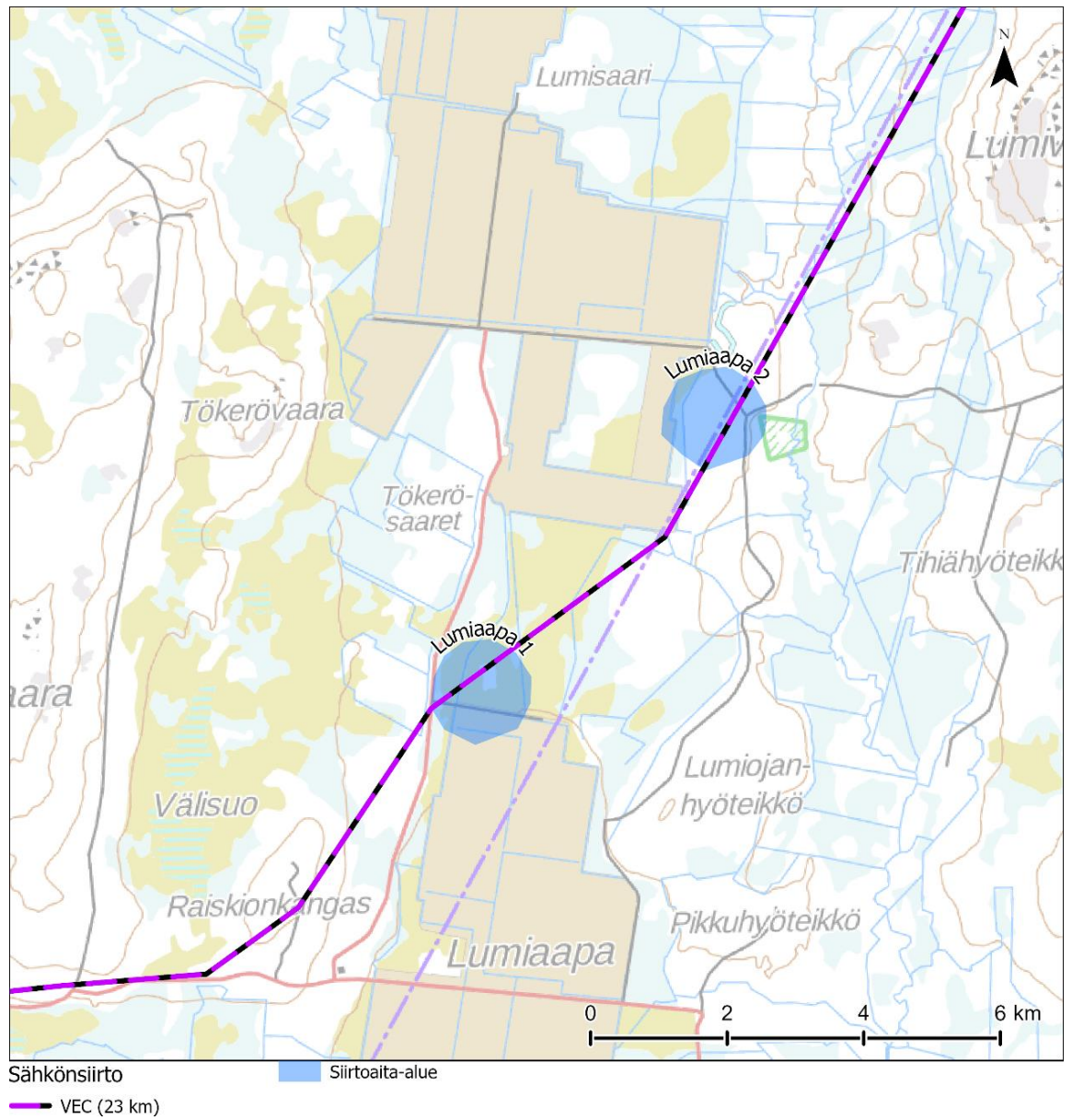
Taulukko 2-3. Alle kolmen kilometrin etäisyydellä sähkönsiirron vaihtoehtoista sijaitsevat Isosydänmaan paliskunnan siirtoaidat käyttötarkoituksineen. Aidat on lueteltu idästä länteen etenevässä järjestyksessä. Etäisyydellä tarkoitetaan sähkönsiirron vaihtoehdon etäisyyttä karttatasosta ”siirtoaita-alue” tai jos siirtoaita-alueita ei ollut merkitty, sähkönsiirron vaihtoehdon etäisyyttä pistemäisestä siirtoaitamerkinnästä. Aidat, jotka ovat olleet käytössä 2020-luvulla on merkitty tähdellä (*).

Aidan nimi	Etäisyys VEA:sta	Etäisyys VEB:stä	Etäisyys VEC:stä	Käyttötarkoitus, käyttöaktiivisuus ja aidassa käsiteltävien porojen määrä
Korkiakummun siirtoaita	790 m	770 m	700 m	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty kerran kymmenisen vuotta sitten.
Pyhävaaran- koivikon siirtoaita	420 m	1,04 km	3 km	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi kesällä 1997. Pikkuojan siirtoaita on korvannut Pyhävaaran-koivikon aidan käytön.
Pikkuojan siirtoaita*	750 m	2,4 km	4,6 km	Vasanmerkintä kesäisin. On käytetty viime vuosina, esim. vuonna 2023.
Tökerön siirtoaita	3 km	1,5 km	3,2 km	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi noin viisi vuotta sitten.
Lumiaapa 2 -siirtoaita*	4,2 km	2,9 km	0 m	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi kolmisen vuotta sitten.
Lumiaapa 1 -siirtoaita*	6 km	4,3 km	0 m	Vasanmerkintä kesäisin. Viime vuosina eniten käytetty aita Lumiaavan ympäristössä. Aidassa merkataan keskimäärin 60–70 vasaa vuodessa, parhaimpina vuosina n. 260 vasaa.
Tainivaaran siirtoaita	5,8 km	5,7	450 m	Vasanmerkintä kesäisin. Käytetty viimeksi yli kymmenen vuotta sitten.
Lyypekki II -siirtoaita	2,3 km	2,3 km	2,3 km	Vasanmerkintä kesäisin. Lyypäkinaavan turvetuotantoalueen käytön myötä Lyypäkin siirtoaita (I, II ja III) on rakennettu vuosi vuodelta pohjoisemmas. Nykyisin käytetään eniten Hataran siirtoaitaa.
Lyypekki III -siirtoaita	1,5 km	1,5 km	1,5 km	Vasanmerkintä kesäisin.
Hataran siirtoaita*	1,2 km	1,2 km	1,2 km	Vasanmerkintä kesäisin. Aktiivisessa käytössä. Aidassa leikataan vuosittain noin 80–100 vasaa.

Sähkönsiirron vaihtoehto VEC läpäisee Lumiaapa 1 ja Lumiaapa 2 -nimiset siirtoaita-alueet (Kuva 2-15). Paliskunnan edustajat kertoivat 13.8.2025, että Lumiaapa 1 -siirtoaita rakennetaan pienelle kuivalle alueelle (”saari”) muutoin kostean alueen keskelle. Soisen ympäristön vuoksi aidalle on vain yksi kuljetusreitti pohjoisesta, kahden ojan välistä. Lumiaavanperälle on tuotu poroja vasanleikkoon muualta paliskunnasta, esimerkiksi Tainijoen varrelta. Turvetuotanto Lumiaavanperässä on päättynyt.

14.1.2026

Kuva 2-15. Lumiaavan siirtoaita-alueet suhteessa sähkönsiirron vaihtoehtoon VEC. Kuvassa näkyvä vaalean violetti katkoviiva on Ranuan ja Simon kuntaraja. Lähde: Poronhoidon paikkatiedot -aineisto (11/2024, © SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta).

14.1.2026

3 Paliskunnan kokemukset tuulivoimahankkeista ja voimajohdoista

3.1 Tuulivoimaloiden vaikutus poronhoitoon

Isosydänmaan paliskunnan alueella on useita toiminnassa olevia tuulivoiman tuotantoalueita (edempänä Kuva 4-1). Paliskunnan jäsenten mukaan Leipiössä tuulivoima-alue rakennettiin syyslaitumelle. Pantatietojen perusteella vaatimet vasaoneen eivät enää hakeudu alueelle laiduntamaan. Sen sijaan hirvaat ovat luonnostaan rohkeita eivätkä välttämättä välitä voimaloista. (Haastattelut Korpelan erotusaidalla 31.10.2024, neuvottelu 13.8.2025.) Suomessa porokarjasta noin 80 prosenttia on vaatimia (Paliskuntain yhdistys 2014).

Paliskunnan jäsenten mukaan Perämeren rannikolla laiduntavien porojen määrä on vähentynyt huomattavasti tuulivoiman tuotannon alettua. Perämeren rannikolla ei ole enää suuria, yhtenäisiä laitumia ja poroja on kulkeutunut muun muassa pelloille. Syksyn 2025 pitkien syyssateiden aikaan porot jäivät noin kilometrin päähän voimaloista. (Neuvottelu 9.12.2025).

Paliskunnan poroisäntä kertoi puhelinkeskustelussa 19.9.2024, että pantatietojen perusteella Leipiön tuulivoiman tuotantoalueen halki vaikuttaa vaeltaneen vuoden aikana vain yksittäisiä poroja ja nekin kiirehtien. Hän jatkoi, että paliskunnan eteläosassa Perämeren rannikolla sijaitsevien tuulivoiman tuotantoalueiden lähellä on pari porojen talviaitaa. Hänen mukaansa vaikuttaa siltä, että porot eivät ole tottuneet tuulivoimaloihin, vaikka voimalat ovat olleet käytössä useita vuosia.

Neuvottelussa 19.12.2025 paliskunnan edustajat kertoivat, että toiminnassa olevat tuulivoimalat ovat muuttaneet porojen kulkureittejä. Muuttuneiden kulkureittien vuoksi voimaloiden taakse on jäänyt katvealueita, jonne porot eivät enää vaella laiduntamaan. Eräs neuvotteluun osallistuneista paliskunnan jäsenistä kertoi, että voimaloiden lähellä on porojen kotitarha. Tuulivoimaloiden käytön alettua porot eivät ole enää hakeutuneet omatoimisesti kotitarhaan, vaan ne ovat jääneet muutaman kilometrin päähän. Poromiesten on pitänyt kuljettaa porot kotitarhaan.

Poromiesten kokemus on, että tuulivoima-alueen teillä ajetaan lujaa. Tuulivoiman tuotantoalueilla on tapahtunut porokolareita. Ongelmana on myös se, että nykyisin yhä useampi jättää ilmoittamatta porokolarista. (Haastattelut Korpelan erotusaidalla 31.10.2024.)

3.2 Voimajohtojen vaikutus poronhoitoon

Isosydänmaan paliskunnan jäsenten mukaan Runkauksen luonnonpuiston alueella voimajohdon johtoaukealle vedetään talvisin moottorikelkalla heinäjälkiä. Porot saadaan ajettua johtoaukean yli, mutta ne eivät vaikuta hakeutuvan laiduntamaan johtoaukealle omatoimisesti. Poromiehet pohtivat, että erityisesti syksyn sumuisina aikoina voimajohdosta aiheutuva kova ääni voi häiritä poroja. Viimeisimmäksi Simojoen uusi sähköasema on muuttanut porojen kulkureittejä. (Haastattelut Korpelan aidalla 31.10.2024, neuvottelu 9.12.2025.)

Voimajohdon johtoaukealle jääneet korkeat kannot ovat vaikeuttaneet poromiesten työtä: he kertoivat törmänneensä kantoihin mönkijällä tai moottorikelkalla. (Haastattelut Korpelan aidalla 31.10.2024.) Paliskunnalla on ollut syysaita voimajohdon lähellä, mutta heillä ei ole kokemuksia voimajohdon mahdollisista vaikutuksista kesäaidan käyttöön. (Neuvottelu 13.8.2025.)

14.1.2026

4 Yhteisvaikutukset: tuulivoima-, aurinkovoima- ja kaivoshankkeet Isosydänmaan paliskunnan alueella (tilanne 11/2025)

Isosydänmaan paliskunnassa, Perämeren rannan tuntumassa, sijaitsee seitsemän toiminnassa olevaa tuulivoiman tuotantoaluetta: Halmekangas, Onkalo I, Onkalo II, Putaankangas, Leipiö, Leipiö II ja Sarvisuo (Kuva 4-1). Toiminnassa olevien alueiden läheisyyteen on rakennettu ja suunnitellaan aurinkovoiman tuotantoa.

Paliskunnan alueelle suunnitellaan viittä tuulivoimahanketta (Rahaselkä, Lyypäkki, Leilisuo, Ruonasuo, Seipimäki-Tikkala), Suhangon kaivosta sekä Näätäaavan e-metanolitehdasta ja sen yhteyteen rakennettavia tuulivoimaloita. Valmisteilla olevista hankkeista Seipinmäki-Tikkala ja Leilisuo sijaitsevat olemassa olevien tuulivoimaloiden läheisyydessä. Sen sijaan muut valmisteilla olevat hankkeet – Rahaselän hanke mukaan lukien – sijaitsevat paliskunnan pohjoisosassa alueilla, joilla on karttatarkastelun perusteella melko vähän poronhoitoa rajoittavia tekijöitä. Paliskunnan pohjoisosissa poronhoitoa rajoittaa asutus, tiestö, turvetuotantoalueet ja viljelykset (Luke ja osittain Syke, TUKES, MML 1997–2016, MML Maastokartta 2025).

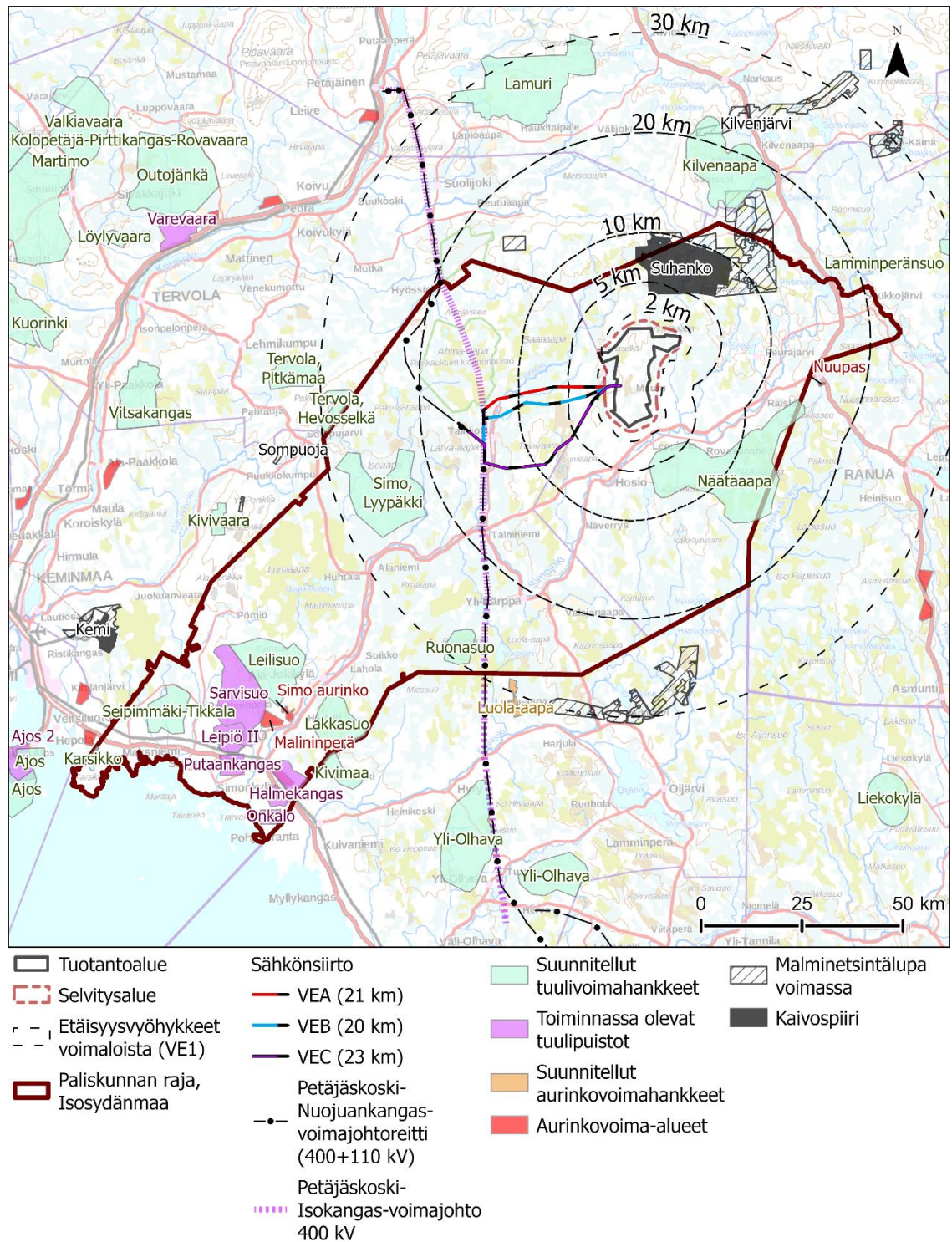
Näätäaavan hankekokonaisuutta lukuun ottamatta valmisteilla olevat hankkeet sijaitsevat Simojoen pohjoispuolisissa osissa paliskuntaa. Simojoen pohjoispuolella tuulivoima- ja kaivoshankkeet sijaitsevat erityisesti paliskunnan kevät-, kesä- ja syyslaitumilla ja osin talvilaitumilla. Paliskunnan erotus- ja siirtoaitoja jää useiden hankkeiden alueille tai väliin. Esimerkiksi Ahmavaaran ja Rahaselänlammen siirtoaita sekä Tainijärven erotusaita aita jäävät Rahaselän tuulivoimahankkeen ja Suhangon kaivoksen väliin. Lyypäkin siirtoaidat ja Hataran siirtoaita sijaitsevat Rahaselän sähkönsiirron vaihtoehtojen varrella sekä suunnitteilla olevan Lyypäkin tuulivoiman tuotantoalueella.

Narkauksen paliskunnan alueelle, Isosydänmaan ja Narkauksen paliskunnan rajan tuntumaan, suunnitellaan tuulivoimahankkeita (Pitkämaa, Hevosselkä, Kilvenaapa), joiden vaikutukset voivat ulottua Isosydänmaan paliskunnan puolelle. Yksi Pitkämaan hankkeen sähkönsiirron vaihtoehtoista reiteistä ja Kilvenaavan sähkönsiirron vaihtoehdot ulottuvat Isosydänmaan paliskunnan puolelle.

Paliskunnan poroisäntä kertoi 13.8.2025, että lukuisat paliskunnan alueelle suunnitellut hankkeet vaikeuttavat paliskunnan toiminnan suunnittelua. Esimerkiksi poronhoitolakiin valmistellaan muutosta (HE 161/2025), jonka myötä paliskuntien tulisi tehdä porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelma. Suunnitelman laatiminen on kuitenkin vaikeaa, jos paliskunta ei tiedä, mitkä alueet paliskunnasta ovat jatkossa porotalouskäytössä ja mitkä eivät.

14.1.2026

Kuva 4-1. Toiminnassa olevat tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeet sekä Isosydanmaan paliskunnan alueelle suunnitellut tuulivoima-, aurinkovoima- ja kaivoshankkeet, joissa on vähintään kaavoitus- tai YVA-menettely käynnissä. Tilanne marraskuussa 2025.

14.1.2026

5 Lähteet

Kirjallisuus

Paliskuntain yhdistys 2025a. Paliskuntien tiedot. Isosydänmaa. Haettu 2.7.2025 osoitteesta <https://paliskunnat.fi/py/paliskunnat/paliskuntien-tiedot/isosydanmaa/>

Paliskuntain yhdistys 2025b. Tilastoja. Liikennevahingot paliskunnittain. Haettu 2.7.2025 osoitteesta <https://paliskunnat.fi/py/materiaalit/tilastot/liikennevahingot/>

Paliskuntain yhdistys 2016–2025. Poromies-lehden ensimmäisissä numeroissa julkaistut paliskuntakohtaiset tilastotiedot.

Rehtonen T. 2022. Ilona uudet, nuoret osakkaat, haasteena muu maankäyttö. Poromies-lehti 1/2022.

Rehtonen T. 2025. Kuukaan paliskunta. Kuntavaalien tulos ei torppaa tuulivoimaa. Kuulumisia paliskunnista -juttusarja. Julkaistu Poromies-lehdessä 2/2025. Julkaisija Paliskuntain yhdistys.

Paikkatiedot

MML 2025. Maastokartat.

Luke (osittain Syke, TUKES, MML 1997–2016). Poronhoidon häiriöalueet -aineisto.

SYKE, LUKE, Paliskuntain yhdistys ja Isosydänmaan paliskunta 11/2024. Poronhoidon paikkatiedot -aineisto.

GPS-aineisto

Viisi Rahaselän hankealueen ympäristössä toimivaa Isosydänmaan paliskunnan osakasta antoi porojensa GPS-pantatiedot vaikutusten arvioijan käyttöön. Kaikilla poroilla oli Ranniot Oy:n pannat. Aineisto sisälsi havaintoja ajanjaksolta 14.6.2020–4.11.2025.

